

ISSN: 2146-3042

DOI:

Kazanç Yönetimi İle Karlılık Oranları İlişkisi: BİST’ te Bir Uygulama*

Suat KARA**

Ahmet Mesut TORAMAN***

ÖZET

Şirketler tarafından sunulan finansal tablolar çoğu zaman bu tabloların kullanıcıları tarafından incelenmekte ve yatırım kararı verme sürecinde etkili olmaktadır. Bazı işletmelerin sundukları finansal tablolarındaki bilgiler, olması gerektiğinden daha farklı gösterilerek finansal tablo kullanıcılarını yanıltabilmektedir. Dolayısıyla karını artıran ya da artmış gibi gösteren şirketlerin hisse senetlerine olan talepte de artış olabilecektir. Bu amaçla bazı şirketler finansal performanslarını daha iyi göstermek için muhasebe politikalarında değişikliklere gidebilmekte ve böylece yatırımcıların algılarını çeşitli yönlerde etkileyerek kar beklentilerini artırabilmektedir. Bu olaylar kazanç yönetimini gündeme getirmiş ve üzerine yoğunlaşılmasına neden olmuştur. Bu çalışmada, Beneish modeli kullanılarak hisse senetleri BİST’ te işlem gören imalat sanayiindeki işletmelerin karlılık oranları ile kazanç yönetimi arasındaki ilişki araştırılmıştır. Şirketlere ait 2015-2019 yıllarına ait finansal tablolardan elde edilen bilgiler çerçevesinde kazanç yönetimine etkisi olabilecek karlılık oranları, diskriminant (ayırma) analizi ile test edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, ekonomik karlılık ve satış karlılığı oranlarının şirketlerde kazanç yönetimine açık değişkenler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kazanç Yönetimi, Karlılık Oranları, Beneish, BİST.

JEL Sınıflandırması: M40, G10, G30.

Testing Of The Relationship Between Earning Management And Profitability Rate In Borsa Istanbul

ABSTRACT

Financial statements presented by businesses are often reviewed by the users of these statements and are effective in the investment decision-making process. Some companies mislead users of financial statements by showing the information in the financial statements presented differently than they should be. Therefore, there may be an increase in the demand for the stocks of enterprises that increase their profits or appear to have increased. For this purpose, some businesses can make changes in their accounting policies in order to better show their financial performance and thus increase their profit expectations by affecting the perceptions of investors in various ways. These events brought earnings management to the agenda and caused concentration on it. In this study, the relationship between profitability ratios and earnings management of enterprises in the manufacturing industry whose stocks are traded in BİST was investigated using the Beneish model. Within the framework of the information obtained from the financial statements of the companies for the years 2015-2019, the profitability ratios that may have an impact on earnings management were tested with discriminant analysis. According to the analysis results, it has been determined that economic profitability and sales profitability ratios are variables open to earnings management in companies.

Keywords: Earnings Management, Profitability Ratios, Beneish, BİST.

Jel Classification: M40, G10, G30.

* Bu makale, 23-25 Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen VI. Uluslararası Muhasebe ve Finans Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

Makale Gönderim Tarihi: 18.05.2021, **Makale Kabul Tarihi:** 09.07.2021, **Makale Türü:** Nicel Araştırma

** Doç.Dr., Balıkesir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, suatkara@balikesir.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7818-2551.

*** Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Pazarlama, mesutoraman@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1730-5084.

1. GİRİŞ

Şirketler tarafından sunulan finansal tablolar çoğu zaman bu tabloların kullanıcıları tarafından incelenmekte ve yatırım kararı verme sürecinde etkili olmaktadır. Bazı işletmelerin sundukları finansal tablolarındaki bilgiler olması gerektiğinden daha farklı gösterilerek finansal tablo kullanıcılarını yanıltabilmektedir. Alternatif muhasebe politikaları içinden bu amaca uygun olarak seçilen muhasebe politikasıyla dönem sonu karında isteğe göre yapılan artış veya azalış kazanç yönetimini meydana getirmektedir (Temiz, 2017:120).

Kazanç yönetimiyle ilgili bazı tanımlara rastlamak mümkündür. Fakat genel olarak “*yöneticilerin menfaatleri doğrultusunda finansal tablolardaki bilgilere müdahale etmesi*” olarak tanımlanmaktadır. Geçmişte daha çok kazanç yönetiminin tanımı ve ölçülmesi üzerine yoğunlaşılırken, günümüzde kazanç yönetimini önleyebilecek faktörlerin belirlenmesi üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu çerçevede, kazanç yönetimi uygulamalarının, çeşitli yöntemleri kullanarak karların istenildiği gibi ayarlanmasına olanak verdiği ve bu nedenle finansal tabloların kalitesini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir (Altuk Özden ve Ataman, 2014:21).

Şirketler açısından fon kaynaklarının yönetimi önemli ve etkilidir. Çünkü şirketlerin daimi olarak borç faizi ile yönetilmesi mümkün değildir. Bu nedenle yatırımcıları yatırım yapmaya teşvik edecek alternatif finansman kaynakları tercih edilmeli ve öncelikli olarak tercih edilebilirliği artıracak stratejiler üretilmelidir. Bu nedenle şirketlerin ilk olarak uygulamak istedikleri stratejiler arasında kazançlı bir şirket olarak görünme isteği gelmektedir. Kazançlar; işletmelerin finansal güç, devamlılık, kararlılık ve karlılığının piyasaya ayna tutan yüzü olarak görünmesinin yanı sıra, şirket yöneticilerinin doğru ekonomik kararlar almasında da kilit bir muhasebe kalemi olarak ifade edilmektedir (Alhadab ve Al-Own, 2017: 134; Cudia ve Cruz, 2018: 119). Dolayısıyla kazanç, aynı zamanda bir şirketin kar elde etme yeteneğidir. Karlılık bir şirkette aranması gereken önemli bir faktördür. Giderek artan karlılık düzeyi şirketin sahip olduğu önemli bir değer (varlık) olacaktır. Şirkette karlılık arttıkça, yatırım yapmak isteyen yatırımcıların ilgisini çekecektir (Purnama ve Nurdiniah, 2018:41). Ayrıca şirketlerin yöneticileri de üst yönetime karşı olan sorumlulukları gereği şirketin karlı olduğunu göstermek arzusu içinde olabilirler.

Bu nedenle gerek hissedarlar gerekse yöneticiler, farklı nedenlerle şirketlerinin karlı olması yönünde çaba sarf edebilirler. Bazı durumlarda bu amaca ulaşmada yasal yollar dışında yasal olmayan yollarla şirketlerini olduğundan daha karlı göstermek için kazanç yönetimi yada muhasebe manipülasyonlarına başvurabilir (Tuan ve Borak, 2020:384).

Bu çalışmada BIST’ te işlem gören şirketler ilk olarak Beneish Modeli kullanılarak kazanç yönetimine başvurma ihtimali olan ve olmayan şirketler olarak gruplandırılmış, daha sonra ise 2015-2019 yıllarına ait finansal tablolarından yararlanılarak kazanç yönetimine etkisi olan karlılık oranları diskriminant (ayırma) analizi kullanılarak ölçülmüştür.

2. KAZANÇ YÖNETİMİ, NEDENLERİ, AMAÇLARI VE KARLILIK ORANLARI İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Kazanç yönetimi ile ilgili olarak bazı tanımlamalara aşağıda yer verilmiştir.

Schipper (1989); “özel kazançlar elde etmek amacı ile finansal raporlama döneminde bilerek ve isteyerek müdahalede bulunulmasıdır” şeklinde tanımlamıştır. Healy ve Wahlen ise; “Firmanın ekonomik performansı hakkında bazı paydaşları yanlış yönlendirmek ve rapor edilen hesap bilgilerine bağlı olarak gerçekleştirilen sözleşmelerin sonuçlarını etkilemek güdüsüyle, yöneticilerin finansal raporları değiştirmek için finansal raporlama süreci ile ilgili karar aldıklarında ve işlemlerin oluşturulması aşamasında takdir haklarını kullandıklarında ortaya çıkmaktadır” şeklinde tanımlamışlardır.

Aynı zamanda, Easterbrook (1984)’a göre kazanç yönetimi uygulamasında göze çarpan en belirgin amaç, firma kar payı dağıtımlarının doğru şekilde yürütülmesidir. Dağıtım uygulamalarının doğru şekilde sonuçlanması amacı ile de karlılık kalemlerinden istifade edilmektedir(Cengiz vd., 2016:45, Ayarlıoğlu, 2007:45-46).Kazanç yönetimi uygulamalarında karlılık, asıl hedef olarak amaçlansa da, firmanın zarar etmemesi amacı ile de finansal raporlar üzerinde manipülatör davranışlarda bulunulabilmektedir. Çıtak (2009)’ a göre ise kazanç yönetimi uygulamasının amacı, firmalarda finansal olarak sonuçlanabilecek zarar kalemlerinin önüne geçmek ve firma getirilerindeki kar kalemleri üzerinde olası azalmanın önüne geçmektir.

Mulford ve Comiskey (2002), kazanç yönetimini, “önceden belirlenmiş bir hedefe ulaşmak için karların etkin bir şekilde manipüle edilmesi” şeklinde tanımlamışlardır. Bu, yönetimin belirlediği bir hedef, finansal analistler tarafından yapılmış bir tahmin ya da daha istikrarlı, daha sürdürülebilir bir kar akışıyla tutarlı bir rakam olabilir. Çoğu zaman kazanç yönetimi, finansal açıdan iyi durumda olunan yıllarda elde edilen karların, finansal durumun durağan olduğu yıllarda kullanılması amacıyla düşük gösterilerek saklanmasını sağlamaktadır (Altuk Özden ve Ataman, 2014:14).

Giroux (2004), kazanç yönetimini: “Karlar üzerinden istenilen sonuca ulaşmak için, finansal tablolarla birtakım manipülatör davranışların sergilenmesi ve isteğe bağlı muhasebe yöntemleri kullanılarak düzeltilmesi olarak” tanımlamaktadır.

Kazanç yönetiminde hedeflenen amaçlar ve başvurma nedenleri Tablo 1’de yer almaktadır (Çetinel, 2016:16):

Tablo 1. Kazanç Yönetiminin Amaçları ve Koşulları

Koşullar	Amaçlar
Şirketlerde gerçekleşen karın beklenenden daha az olması durumunda,	Hisse senetleri fiyatlarının düşmesini engellemek.
Prim beklentisi olan yöneticilerin, şirket karından beklentilerini karşılayamadığı durumda,	Şirket karın prim kazandıracak düzeye taşımak.
Gerçeğe uymayan kredi sözleşmelerinden kar beklentisi olduğu zaman,	Kredi sözleşmelerindeki koşulları sağlayabilecek kar düzeyleri oluşturmak.

Şirketin istikrarlı kar düzeyi bozulduğu durumda,	Beklenmeyen sonuçlardan geçmiş dönem yöneticilerini suçlayarak gelecek dönemleri garanti altına almak.
Firmada üst düzey yöneticiler değiştiği zaman,	Beklenmeyen sonuçlardan geçmiş dönem yöneticilerini suçlayarak gelecek dönemleri garanti altına almak.
Önceki dönemlerden gelen yüksek karşılıkların olması durumunda,	Gelecek dönemlerde beklenen kar rakamlarına ulaşılmalı istenmesi.

Kaynak: Mulford CW ve Comiskey EE (2002), The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices. John Wiley&Sons, USA, 61.

Tüm açıklamalardan ve tanımlardan da anlaşılacağı üzere kazanç yönetimi, şirket karlılığı ve dolayısıyla karlılık oranları ile doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir (Larcker vd., 2004:2). Karlılık oranları; yöneticilerin firma yönetimi ve başarılarının olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilmesinde, işletmeye ait ürünlerin satışlarından elde edilen kar oranının hesaplanmasında, firma hissedarları tarafından finanse edilen sermayenin ne kadar doğru ve yerinde kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesinde kullanılan oranlardır (Gümüş ve Bolel, 2017:90). Yapılmış çalışmaların istatistiksel sonuçlarına göre karlılık, firmaların mali göstergelerinin ve çalışma aktivitelerinin, firmaların ekonomik olarak refah düzeylerinin belirlenmesinde önemli bir role sahip olduğunu kanıtlamaktadır (Terzi, 2011:14). Kazanç yönetimi ile mali tablolarında gerçek olmayan bilgiler sunularak, yatırımcıların şirket hakkındaki doğru finansal performans bilgilerine erişmesinin önüne geçilmektedir. Böylece öncelikle yöneticiler sonrasında da firma ortaklarına önemli derecede yarar sağlanırken, üçüncü kişilere de büyük oranda kötü sonuçlar yaşatılmaktadır. Kazanç yönetimi ile finansal raporlar üzerinde firmanın karı olduğundan daha farklı gösterilerek minimum düzeyde kar dağıtımını yapmaya yönelik davranışlar sergilenebilmektedir(Bozkurt, 2000:147). Ayrıca; firma yöneticileri yaşanması muhtemel ekonomik krizlerde veya herhangi bir sebepten dolayı firma karlılığında yaşanabilecek olası bir düşüşte, manipülatör davranışlar sergileyerek yükselen kar payı artış eğiliminin bozulmaması için kazanç yönetimi faaliyetlerinde bulunabilirler ki bu durum yatırımcılar için ilk etapta avantajlı bir durumdur. Ayrıca; firma yöneticileri yaşanması muhtemel ekonomik krizlerde veya herhangi bir sebepten dolayı firma karlılığında yaşanabilecek olası bir düşüşte, manipülatör davranışlar sergileyerek yükselen kar payı artış eğiliminin bozulmaması için faaliyetlerde bulunması yatırımcılar için avantajlı bir durumdur. Hissedarlara kar payı dağıtılması, ilerleyen dönemlerde kar payı ödemesi yapılacağına dair umutların artmasına ya da firma hisselerinin sermaye kazancı sağlayacağı beklentisinin artmasına, dolayısıyla firmaya yeni yatırımların yapılmasına ve firma hisse senetlerinin değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır (Bekçi ve Avşarlıgil, 2011:135).

3. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Çok fazla olmamakla beraber literatürde karlılık oranları ile kazanç yönetimi ilişkisini inceleyen çalışmalardan bazılarında aşağıda yer verilmiştir.

Healy (1985) çalışmasında 1984 yılı Fortune Dergi bilgilerinden faydalanarak Amerika'nın en büyük 250 firma finansal bilgileriyle kendi modelini kullanarak değerlendirme de bulunmuş ve firma karlılığının çok düşük olması durumunda manipülatör davranışlar sergilenebileceğini belirtmiştir.

DeAngelo (1986) çalışmasında Newyork Borsasında işlem gören ve tepe ikilemi yönetimiyle faaliyet gösteren 64 firma finansal bilgilerini kendi modelini kullanarak değerlendirmiş ve manipülatör davranışlar sergilenmediğini belirtmiştir.

Jones (1991) çalışmasında farklı sektörlerde yer alan 23 firma finansal bilgileriyle kendi modelini kullanarak değerlendirme de bulunmuş ve yöneticilerin denetlenme sürecine maruz kalmaları durumunda manipülatör davranışlar sergileyebileceğini belirtmiştir.

Beneish (1997) çalışmasında 1987-1993 yılları arasında SEC tarafından değerlendirilmesi yapılan 2182 firma finansal bilgileriyle kendi modelini kullanarak değerlendirmelerde bulunmuş ve manipülatör davranışlar sergilediği tespit edilen 64 firmanın yeni kurulmuş, pay senet performansı ve brüt kar marj endeksinin düşüş içerisinde olan firmalar olduğunu belirtmiştir.

Young (1999) çalışmasında 158 firma finansal bilgileriyle; Healy modeli, DeAngelo modeli, Jones modeli ve Düzeltilmiş Jones modellerini kullanarak değerlendirme de bulunmuş ve Jones ve Düzeltilmiş Jones modellerinin manipülasyon tespitinde diğer modellerden daha başarılı olduğunu belirtmiştir.

Dechow, Sloan ve Sweeney (1995) yılında yaptıkları çalışmalarında Modifiye Jones (1995) modeli ile şirketin muhasebe dönemindeki net gelir değişikliğinin, yöneticiler tarafından dönemdeki karlılığı ayarlamak için kullanılmadığını ileri sürmüşlerdir.

Burgstahler ve Dichev (1997) çalışmalarında kar ve zararların düşmesini önlemek yapılan kazanç yönetimi üzerine araştırmalar yapmışlar ve firma yöneticilerinin manipülatör davranışlar sergilerken, nakit akış tablosu ve işletme sermayesi üzerinde değişiklikler yaptıklarına dair sonuca varmışlardır.

Spathis (2002) çalışmasında Atina Borsasında işlem gören 38'i manipülatör davranışlar sergilemiş, 38'i ise sergilememiş toplam 76 imalat sanayi firma finansal bilgileriyle kendi modelini kullanarak değerlendirme de bulunmuş ve modelin manipülasyon tespitinde başarılı olduğunu belirtmiştir.

Küçüksözen ve Küçükkocaoğlu (2004) çalışmalarında 1992-2002 yılları arasında İMKB' de işlem gören 126 firma finansal bilgileriyle Beneish Türkiye Modelini kullanarak değerlendirme de bulunmuşlar ve analiz sonuçlarında manipülatör davranışların tespitinde altı değişkenin anlamlı ve doğru sonuçlar verdiğini belirtmişlerdir.

Kothari, Leona ve Wasley (2005) çalışmalarında 1962-1999 yılları arasında Compustat veri tabanının da finansal bilgileri bulunan sanayi firmaların mali analizlerini yaparken, Kothari, Leona ve Wasley, Jones ve Düzeltilmiş Jones Modellerini kullanmışlar ve manipülasyon tespitinde Kothari modelinin diğer iki modelden daha doğru sonuçlar verdiğini tespit etmişlerdir.

Lee vd. (2006) çalışmalarında, işletmenin finansal performansı ile kazanç kalitesi arasında pozitif yönlü ilişki olduğu vurgulanmıştır. Bir başka deyişle, nispeten yüksek kazanç kalitesine sahip işletmelerin, finansal performanslarının da nispeten yüksek olduğu ifade edilmiştir.

Haider vd. (2012) ve Moghri ve Galogah (2013) yaptıkları araştırmalara ait analiz sonuçlarına göre; kazanç yönetimi ve kar dağıtım politikası üzerine yoğunlaşarak aralarındaki ilişkiyi incelemişlerse de karlılık oranı değişkenlerinden faydalanmışlar ve anlamlı pozitif bir ilişki tespit etmişlerdir.

Kaur, Sharma ve Khanna (2014) çalışmalarında 2011-2013 yılları arasında Hindistan Borsasında işlem gören 332 firma finansal bilgileriyle Düzeltilmiş Jones modelini kullanarak manipülasyon yapılmış olma ihtimalini değerlendirmiş ve analiz sonucunda da, borsada işlem gören firmaların çoğunluğunda manipülatör davranışlara başvurma olasılığının yüksek olduğundan bahsetmişlerdir.

Shah vd. (2010), Ajide ve Aderemi (2014) ve Khanna ve Khanna (2015) yıllarında yaptıkları çalışmalarında kazanç yönetimi ve kar dağıtım politikası üzerine yoğunlaşarak aralarındaki ilişkiyi incelemişlerse de karlılık oranı değişkenlerinden de faydalanmışlardır. Ve analiz sonuçlarında bu değişkenler arasında pozitif ilişkinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Sadeghi ve Zareie (2015) çalışmalarında finansal oranlar ve kazanç yönetimi arasındaki ilişki üzeri araştırmalar yapmış ve Tahran borsasında işlem gören firmaların karlılık oranları ile kazanç yönetimi arasında pozitif bir ilişki tespit etmişlerdir. Bunun yanı sıra aile işletmelerinde kazanç yönetimi ile karlılık oranları arasındaki ilişki üzerine araştırmalar yapmış ve kazanç yönetimi ile kârlılık oranları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Yaptıkları çalışmada aktif karlılığı, öz kaynak karlılığı ve satışların karlılığı oranları ile kazanç yönetimi arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit etmişlerdir.

Ghazali, Shafie ve Sanusi (2015) yaptıkları çalışmada kazanç yönetimi ile karlılık oranlarının pozitif bir korelasyona sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Nga (2016) çalışmasında firmaların kazanç yönetimleri ile karlılık oranları arasında pozitif bir ilişki olduğunu belirtmiş ve tez çalışmasında hipotezini “Karlılık oranlarının kazanç yönetimi ile pozitif korelasyonu vardır” şeklinde kurmuştur (Thanh Cuong ve Thanh Ha, 2018:41).

4. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

4.1. Araştırmanın Amacı, Kısıtları ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı, BİST’ te işlem gören imalat sanayii şirketlerinin, Beneish Modeli kullanılarak kazanç yönetimi yapma olasılığı yüksek olan şirketlerin tespiti ve bu şirketlerin karlılık oranlarına etkisini araştırmaktır. Çalışmanın kapsamını BİST’te işlem gören imalat sanayinin farklı alt sektörlerinde yer alan şirketler oluşturmaktadır. Analizler, 2015-2019 yıllık verilerine ulaşılmış olan 154 şirketle yapılmıştır.

Bu çalışmanın kısıtı, araştırmanın konusunu oluşturan imalat sanayi işletmelerinin farklı sektörlerde bulunmasıdır. Çünkü kazanç yönetimine başvurma ihtimali, şirketlerin yer aldığı sektöre göre değişebilmekte ve bu da kazanç yönetimine başvurma ihtimalini artırabilmektedir.

Çalışmada 7 bağımsız ve 1 bağımlı değişken kullanılmıştır. İlgili değişkenler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Bağımsız Değişkenler

Bağımsız Değişkenler	Açıklama
AK	Aktif Karlılığı
EK	Ekonomik Karlılığı
DUVK	Duran Varlık Karlılığı
DÖVK	Dönen Varlık Karlılığı
SK	Satışların Karlılığı
FK	Faaliyet Karlılığı
Bağımlı Değişken	Kazanç yönetimi uygulama olasılığı (M_i değeri, 1 yada 0)

Literatürde hem denetleyici ve düzenleyici kurumlara hem de bağımsız dış denetçilere finansal tablolarda yapılan manipülatif işlemleri ortaya çıkarmaya ek olarak, kazanç yönetiminin de ölçülmesinde bazı istatistiki yöntemler geliştirilmiştir. Bu çalışmada, aşağıda gösterilen Beneish (1999) modeli (1) kullanılarak kazanç yönetimine başvurma ihtimali ölçülmeye çalışılmıştır.

$$M_i^1 = \beta' X_i + \varepsilon_i \quad (1)$$

Çalışmada Beneish modelinin tercih edilmesinin bazı nedenleri bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; kullandığı verilerin tahakkuk esaslı olmasının yanında, kazanç yönetimine başvurma ihtimalini ortaya çıkarabilecek finansal tablo kalemlerini kullanıyor olmasıdır. İkincisi ise; sadece iki yıllık finansal veriye ihtiyaç duymasından dolayı, geriye dönük verinin kullanılmasına gerek olmamasıdır (Er, 2013: 46). Beneish (1999) Modeli aşağıdaki gibidir.

Modelde, bağımlı değişkeni açıklayan bağımsız değişkenler regresyon analizi ile test edilmiş, M_i'ye manipülatör olmayan işletmeler için 0 (kazanç yönetimi uygulamadığı düşünülen), manipülatör işletmeler içinse 1 (kazanç yönetimi uyguladığı düşünülen) değeri verilmiştir. Çalışmada kullanılan model (2) aşağıdadır.

$$M_i^2 = \beta_1 X_{TAE} + \beta_2 X_{BKME} + \beta_3 X_{AKE} + \beta_4 X_{SYDE} + \beta_5 X_{AME} + \beta_6 X_{PSDGYGE} + \beta_7 X_{BYDD} + \beta_8 X_{TTTVO} + \varepsilon \quad (2)$$

Modelde Beneish' in önerdiği değişkenler Tablo 3' de gösterilmiştir.

¹ M_i= Bağımlı değişkeni {Manipülatör şirketler için 1, manipülatör olmayan (kontrol) şirketler için 0},
 β = Bağımsız değişkenlerin kısmi regresyon katsayılarını, X_i=Açıklayıcı değişkenlerin oluşturduğu matrisi.
 ε_i =Hata terimini ifade etmektedir.

² M_i = Bağımlı değişken,
 $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_8$ =Bağımsız değişkenlerin kısmi regresyon katsayılarını,
 ε_i =İstatistiksel hata terimini ifade etmektedir

Tablo 3. Beneish Modeli Bağımsız Değişkenleri

Bağımsız Değişkenler	Açıklama
TAE	Ticari Alacaklar Endeksi
BKME	Brüt Kar Marjı Endeksi
AKE	Aktif Kalite Endeksi
SYDE	Satışlardaki Yıllık Değişim Endeksi
AME	Amortisman Endeksi
PSDGYGE	Pazarlama Satış Dağıtım ve Genel Yönetim Giderleri Endeksi
BYDD	Borçlanma Yapısındaki Yıllık Değişim
TTTVO	Toplam Tahakkukların Toplam Varlıklara Oranı
Bağımlı Değişken	Kazanç yönetimi uygulama olasılığı (M_i değeri, 1 yada 0)

Modelde yer alan bağımsız değişkenlerin nasıl hesaplandığına ve değişkenlerin tanımlamalarına ilişkin bilgilere ise EK-1 'de yer verilmiştir.

Denklem de ihtiyaç duyulan veriler işletmelere ait finansal tablolar, faaliyet raporları ve bilanço dipnotlarından elde edilmiş ve Beneish Modeli'nin aşağıda belirtilen formülünden (3) faydalanılarak manipülasyon olasılığı (M_i) hesaplanmıştır (Beneish, 1999: 31).

$$M_i = -4,840 + (0.920 * TAE) + (0.528 * BKME) + (0.404 * AKE) + (0.892 * SYDE) + (0.115 * AME) + (-0.172 * PSDGYGE) + (-0.327 * BYDD) + (4,679 * TTTVO) \quad (3)$$

Formül sonucunda ulaşılan veriler standartlaştırılarak normal değere çevrilip manipülasyon yapma olasılıkları hesaplanmıştır. Bu işlem aşağıdaki formül (4) kullanılarak yapılmıştır. (Varıcı ve Er, 2013: 46; Bekçi ve Avşarlıgil, 201: 145).

$$Z_i = \frac{M_i - \mu}{\sigma} \quad (4)$$

Formülde Z_i değeri standartlaştırılmış değerlerin hesaplanması ile bulunur (Beneish, 1999: 32-33). Bu sonuçlar;

- Değerin 0.035'ten küçük olması durumunda manipülasyon yapma ihtimalinin bulunmadığını,

- Değerin 0.035 - 0.06 arasında olması durumunda manipülasyon yapma ihtimalinin bulunduğunu,

- Değerin 0.06 - 0.14 arasında olması durumunda, manipülasyon yapma ihtimaline yönelik önemli bulguların olduğunu,

- Değerin 0.14'ten büyük olması durumunda, manipülasyon yapma ihtimaline yönelik yüksek bulguların olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışmada, Z_i değeri 0.035'ten küçük olan şirketler manipülasyon yapma ihtimali olmayan işletmeler olarak değerlendirilmiş ve manipülasyon olasılığı bulunmadığı

anlaşmıştır. Z_i değeri 0,035'ten büyük olan işletmeler ise manipülasyon yapma olasılığı olan işletmeler olarak değerlendirilmiştir. Tablo 4'te yapılan hesaplamalar sonucunda manipülasyon yapma ihtimali olan ve olmayan şirket sayısı yer almaktadır. Tablo 4 incelendiğinde, 154 işletmenin 2015'te 18'i, 2016'da 24'ü, 2017'de 20'si, 2018'de 16'sı ve 2019 yılında ise 14'ünün manipülatör davranışlar sergileyebileceği tespit edilmiştir.

Tablo 4. Kontrol Şirketlerinin Manipülasyon Yapma İhtimali

Şirketlerin Manipülasyon Yapma Olasılığı	2015	2016	2017	2018	2019
Var	18	24	20	16	14
Yok	136	130	134	138	140

5. BULGULAR

Kazanç yönetimine başvurulması durumunda kazanç yönetimi ile karlılık oranları arasında farklılıkları belirlemeye yönelik olarak diskriminant (ayırma) analizi kullanılmıştır. Bu analiz, gruplar arası farkı en iyi belirleyen değişkenleri tespit etmeye çalışır. Dolayısıyla bu çalışma da, kazanç manipülasyonu yapma olasılığı olan ile olmayan şirketlerin birbirinden çok ayıran karlılık oranları araştırılmıştır. Ayırma analizi uygulayabilmek için bazı varsayımların yerine gelmiş olması gerekmektedir. Bu varsayımlardan ilki bağımsız değişkenlerin normal dağılım göstermesidir. Limit teoremine göre örnek sayısının 40'tan fazla olmasından dolayı verilerin normal dağılım koşulunu sağlayacakları varsayılır (Lumley, Diehr, Emerson ve Chen, 2002: 153). Bu çalışmada veri seti bu değerinde olduğu için, normal dağılım koşulunun sağlandığı kabul edilecektir. İkinci varsayım ise grup kovaryans matrislerinin birbirine eşit olmasıdır. Eşit kovaryans varsayımını test etmek için Box's M testi kullanılır (Kalaycı, 2009: 341, Hız ve Kızgın, 2011: 42-62). Kovaryans eşitliği ile ilgili sonuçlara ise Tablo 5' de yer verilmiştir. Aşağıdaki sonuca göre; $(0,055 > 0,05)$ çalışmadaki grupların kovaryans matrisleri eşit olduğundan çoklu doğrusal ayırma analizi uygulanabilir.

Tablo 5: Box's M Test Sonuçları

Box's M		2488,822
F	Approx.	825,876
	df1	3
	df2	1498060,496
	Sig.	,055

Ayırma analizinin varsayımlarından üçüncüsü ise değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmamasıdır. Bunun varsayımın test edilmesi için bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlara bakılabilir. Eğer iki değişken arasındaki korelasyon % 70'ten büyük ise çoklu bağlantı probleminin olduğu varsayılır (Kalaycı, 2009:342). Tablo 6'da bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar görülmektedir ve değişkenler arasında çok yüksek sayılabilecek bir korelasyon yoktur.

Tablo 6. Korelasyon Matrisi Sonuçları

	OKK	AK	EK	DUVK	DÖVK	SK	FK
OKK	1,000	,342	,006	,362	,311	,018	,013
AK	,342	1,000	,010	,597	,684	,007	,002
EK	,006	,010	1,000	,010	,009	,026	,119
DUVK	,362	,397	,010	1,000	,074	,007	,002
DÖVK	,311	,184	,009	,474	1,000	,006	,008
SK	,018	,007	,026	,007	,006	1,000	,189
FK	,013	,002	,119	,002	,008	,189	1,000

Özdeğer (Eigenvalues) istatistiği, ayırma analizinin ne kadar değerli olduğunu açıklamada kullanılır. Bu istatistik ne kadar büyükse, bağımlı değişkendeki varyansın daha büyük bir kısmı o fonksiyon tarafından açıklanacak demektir. Kesin bir değer olmamakla birlikte 0.40'tan büyük özdeğerler iyi olarak kabul edilir. Tablo 7'de özdeğer 1,030 olup, fonksiyonumuzun iyi bir ayırmacılık sağladığını söylemek mümkündür. Kanonik Korelasyon ise, gruplar arasındaki ilişkiyi ölçer ve açıklanan toplam varyansı gösterir (Kalaycı, 2009: 341-342). Bu değeri yorumlayabilmek için karesini ($,782^2=0,61$) almak gerekir. Dolayısıyla, modelimiz bağımlı değişkendeki (kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan ve olmayan şirketler) varyansın %61'ini açıklayabilmektedir.

Tablo 7. Özdeğer İstatistiği

Fonksiyon	Özdeğer	Varyans %	Kümülatif %	Kanonik Korelasyon
1	1,230 ^a	100,0	100,0	,782

Wilks' Lambda istatistiği, ayırma sonuçlarında gruplar arasındaki farklar tarafından açıklanamayan oranını gösterir. Bu istatistik 0 ile 1 arasında bir değer alır. Bu değer ne kadar küçük olursa, ayırma işleminin iyi olduğu anlamına gelir. Tablo 8'de Wilks' Lambda değerinin ,270 ve anlamlılık değerinin ,000 (sign.<,005) olması modelimizin istatistiki açıdan ayırt etme gücünün anlamlı olduğu anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan ve olmayan şirketlerin açıkladıkları karlılık oranları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 8. Wilks' Lambda İstatistiği

Fonksiyon	Wilks' Lambda	Ki-Kare	df	Sig.
1	,270	22,921	2	,000

Bağımsız değişkenlerin önemlerinin değerlendirilmesi için diskriminant fonksiyonu katsayılarına ve yapısal matrisinde her bir bağımsız değişkenin yüküne bakmak gerekir. Tablo 9'da katsayılar yer almaktadır. Tabloda katsayısı en yüksek olan değişken en güçlü değişken olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla ayırma fonksiyonu ile en yüksek düzeyde ilişkili değişkenlerin satış karlılığı ve ekonomik karlılık olduğu görülmektedir. Katsayılar sırasıyla ($,792$) ve ($,632$)'dir. Bu katsayılar bağımlı değişkenin tahmininde, bağımsız

değişkenin nispi önemini gösterirler. Diğer değişkenler ise kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan ve olmayan şirketleri ayırmada etkili bir değişken olmadığı anlamına gelmektedir.

Tablo 9. Ayırma Fonksiyon Katsayıları

Bağımsız Değişken	Fonksiyon Katsayısı
EK	,632
SK	,792

Yapısal matris, bağımsız değişkenlerin önemini değerlendirilmesinde kullanılabilecek bir matristir. Yapısal matris her bir değişkenin ayırma fonksiyonu ile olan korelasyonunu gösterir. Tablo 10’u incelediğimizde, ayırma gücü en fazla olan değişkenlerin korelasyonlarının yine daha yüksek olduğu görülmektedir. Burada kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan ve olmayan şirketleri birbirinden ayıran değişkenler sırasıyla satış karlılığı ve ekonomik karlılık olduğu göze çarpmaktadır. Diğer değişkenler ise önemli tahmin ediciler değildir. Eğer değişkenin açıklama gücü %30’un altında ise geçersiz kılınmaktadır (Hız ve Kızgın, 2011: 42-62).

Tablo 10. Yapısal Matris Sonuçları

Bağımsız Değişken	Fonksiyon
SK	,775
EK	,612
FK ^a	,075
OKK ^a	,011
DÖVK ^a	-,001
DUVK ^a	-,001
AK ^a	-,001
(a) Korelasyon ilişki gücü zayıf olan değişkenler.	

Ayırma analizinde, analizin başarısı doğru sınıflandırma yüzdesi ile belirlenmektedir. Doğru sınıflandırma yüzdesi ne kadar yüksekse analiz o kadar başarılıdır (Kalaycı, 2009: 344). Tablo 11’de örnekleme dahil ettiğimiz şirketlerin %88’inin doğru sınıflandırıldığı görülmektedir. Yani, 2015-2019 dönemlerine ait 596 kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olmayan şirketten 562’i (94) doğru tahmin edilirken 34’ü (%6) yanlış sınıflandırılmıştır. Aynı şekilde, 173 kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan şirketten 142’si (%82) doğru tahmin edilirken, 31’i (%18) yanlış sınıflandırılmıştır. Oluşturulan modelin Tablo 11’de görülebileceği gibi %88’lik toplam sınıflandırma oranı ile başarılı bir sınıflandırma yaptığı söylenebilir. Ancak bu sınıflandırmanın doğruluğunun test edilmesi maksadıyla nispi şans kriteri ve maksimum şans kriterinin hesaplanarak karşılaştırılması gerekmektedir. Hesaplamaya alınan örneklem büyüklüğü (596+173) 769’dur. Dolayısıyla kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olmayan şirketler örneklemin %78’ini, kazanç manipülasyonu yapma ihtimali olan şirketler ise %22’sini oluşturmaktadır. Burada maksimum şans kriteri

0,78'dir. Nispi şans kriteri ise $(0,78)^2 + (0,22)^2 = 0,6568$ 'dir (%66). Diskriminant analizi sonucunda elde edilen sınıflandırma oranı bu değerlerin çok üzerindedir (%88) ve dolayısıyla iyi bir sınıflandırma oranı olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Sınıflandırma Sonuçları

MPP	Kazanç Manipülasyonu Yapma İhtimali Olmayan Şirketler (0)	Kazanç Manipülasyonu Yapma İhtimali Olan Şirketler (1)	Toplam
Kazanç Manipülasyonu Yapma İhtimali Olmayan Şirketler (0)	562 (%94)	34 (%6)	596
Kazanç Manipülasyonu Yapma İhtimali Olan Şirketler (1)	31 (%18)	142 (%82)	173
,00 (%)	%94	%6	100,0
1,00 (%)	%18	%82	100,0
Toplam		%88	

6. SONUÇ

Kazanç yönetimi ile yöneticiler, çalıştıkları firmanın durumunu olduğundan farklı göstermeye ve bu durumdan avantaj elde etmeye çalışmaktadırlar. Kazanç yönetimi yatırımcıların, şirketlere yönelik gelecekteki kar artışı beklentilerini artırmaktır. Bu şekilde, karını artıran ya da artmış gibi gösteren şirketlere olan talebin artırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle şirketler kendilerini yüksek karlı olarak göstermek amacıyla bazı muhasebe politikaları oluşturabilmekte ve kazanç yönetimine başvurabilmektedirler. Böylece şirketin finansal performansını da daha iyi gösterilebilme imkanı yaratabilmektedirler. Ancak unutulmamalıdır ki, tüm bu manipülatif işlemler uzun vadede hem ilgili firmaların kapatılmasına hem de kamu zararına sebep olmaktadır. Waste Yönetim, Enron, Worldcom, Bernie Madoff ve Lehmann Brothers gibi manipülasyon skandalları sonucu sadece ilgili firmalar kapatılmamış, bunun yanı sıra sermaye piyasalarında milyarlarca dolarlık bir yıkıma sebep olmuş ve daha da önemlisi yatırımcıların ve diğer paydaşların sermaye piyasalarına olan güvenlerinin de azalmasına da neden olmuştur. Bu yüzden kazanç yönetimi kavramı her geçen gün hem dünyada hem de ülkemizde daha sık konuşulan bir konu haline gelmiştir.

Bu çalışmada, 2015-2019 yılları arasında BİST'te işlem gören 154 imalat sanayi şirketinin kazanç yönetimine başvurma olasılıkları ölçülmeye çalışılmış ve karlılık oranları ile ilişkisi araştırılmıştır. Yapılan analizlere göre, ekonomik karlılık ve satış karlılığı değişkenlerinin, şirketlerde kazanç yönetimine başvurmaya açık karlılık oranları olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Türkiye'de ve dünyada yapılmış diğer çalışmalar Sadeghi ve Zareie (2015), Shah vd. (2010), Ajide ve Aderemi (2014) ve Khanna ve Khanna (2015) ile karşılaştırıldığında benzerlikler gösterdiği söylenebilir.

Elde edilen sonuçlar göz önüne alındığında, ülkemizdeki şirketlerin de kazanç yönetimine başvurma olasılığının bulunduğu söylenebilir. 2000’li yıllardan sonra dünyada ve Türkiye’de önemli bir ses getiren muhasebe skandalları piyasalarda güven sorununu doğurmuş ve bu güvenin yeniden sağlanabilmesi için ABD’de Sox, Avrupa’da 8. Direktif ve Japonya’da J-Sox gibi bir dizi mevzuatlar yürürlüğe sokulmuştur. Fakat ilerleyen yıllarda bu mevzuatların dahi yeterli olmadığı ve skandalların ardı ardına devam ettiği görülmüş, dolayısıyla denetim kalitesi sorgulanır hale gelmiştir. Bu durum ülkemiz açısından değerlendirildiğinde ise yaşanan bu skandalların etkisi denetimin tek elden yürütülmesi amacını güden Kamu Gözetim Kurumu (KGK)’nın kurulması ile çözülmeye çalışılmıştır. Fakat dünyada hala yaşandığı düşünülen denetim kalitesi sorununun ülkemiz açısından daha iyileştirilebilir şekilde sürekli ele alınması gerektiği düşünülebilir. Böylece; finansal piyasalarımıza daha fazla güven aşılacaktır ve yatırımcılar açısından daha şeffaf zemin hazırlanarak daha çok yatırıma yönelmeleri sağlanacaktır.

Ayrıca, ülkemizde yer alan şirketlerin kazanç yönetimi uygulamalarına yönelmeleri söz konusu olduğunda, karlılık hesaplamalarında manipülatif işlemler yapma olasılıkları dikkate alınarak, denetleyici kurumların denetim çalışmaları sürecinde, kazanç yönetimi uygulamaları üzerine de odaklanmasının, denetim kalitesi üzerinde önemli faydalar sağlayacağı şüphesizdir.

KAYNAKLAR

- Ajide, Folorunsho Monsuru - Aderemi, Azeze Adetunji (2014), “The Effects Of Earnings Management On Dividend Policy In Nigeria: An Empirical Note”, *Financial & Business Management*, Vol. 2, Iss. 3, pp. 145-152.
- Alhadab, Mohammad M. - Al-Own, Bassam (2017), “Earnings Management and Banks Performance: Evidence from Europe”, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, Vol. 7, Iss. 4, pp. 134-145.
- Altuk Özden, Evrim - Ataman, Başak (2014), “Kar Yönetimi ve Yöntemleri” *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, Cilt 11, Sayı 42, ss. 13–25.
- Ayarlıoğlu, Mehmet Akif (2007), “Kar Yönetimi Uygulamaları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası İstanbul’ da İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Sayı 16, ss. 756-770.
- Bekçi, İsmail - Avşarlıgil, Nuri (2011), “Finansal Bilgi Manipülasyonu Yöntemlerinden Yaratıcı Muhasebe ve Bir Uygulama”, *MÖDAV Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, ss. 131-162.
- Beneish, M.D. (1997). Detecting GAAP Violation: Implications for Assessing Earnings Management Among Firms with Extreme Financial Performance, *Journal of Accounting and Public Policy*, 3, pp. 271-309.
- Beneish, Messod D. (1999), “The Detection of Earnings Manipulation”, *Financial Analysts Journal*, Vol. 55, Iss. 5, pp. 24-36.
- Bozkurt, Nejat (2000), “Mali Tablolarda İşletme Yönetimleri Tarafından Yapılan Muhasebe

- Hileleri”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:12, ss.147-150.
- Burgstahler, David - Dichev, Ilia (1997), “Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses”, Journal of Accounting and Economics, Vol. 24, Iss. 1, pp. 99–126.
- Cengiz, Selim - Dilsiz, M.Şükrü - Aslanoğlu, Suphi (2016), “Kar Dağıtım Politikasının Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 70, ss. 39-54.
- Cudia, Cynthia P. – Cruz, Aeson Luiz C. Dela (2018), “Determinants of Earnings Management Choice among Publicly Listed Industrial Firms in the Philippines”, De La Salle University DLSU Business & Economics Review, Vol. 27, Iss. 2, pp. 119-129.
- Çetinel, Tuğba (2016), “Kazanç Yönetiminin Firmaların Piyasa Değeri Üzerine Etkisi: BİST Firmalarına Yönelik Uygulama”, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Çıtak, Nermin (2009), “Yaratıcı Muhasebe Hileli Finansal Raporlama mıdır?”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:91, ss. 81–112.
- DeAngelo, L.E. (1986), Accounting Numbers as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholders, The Accounting Review, 61(3), pp. 400-420.
- Dechow, Patricia M. - Sloan, Richard G. - Sweeney, Amy P. (1995), “Detecting Earnings Management”, Accounting Review, Vol.70, Iss.:2, pp. 193–225.
- Dechow, Patricia M. - Sloan, Richard G. - Sweeney, Amy P. (1996), “Causes and Consequences of Earnings Manipulations: An Analysis of Firms Subject to Enforcement Actions by the SEC”, Contemporary Accounting Research, Vol.13, Issue 1, pp. 1-36.
- Easterbrook, Frank H. (1984), “Two Agency-cost Explanations of Dividends”, American Economic Review, September, Vol.74, Iss. 4, pp. 650-659.
- Ghazali, Aziatul Waznah - Shafie, Nur Aima - Sanusi, Zuraidah Mohd (2015). “Earnings Management: An Analysis of Opportunistic Behaviour, Monitoring Mechanism and Financial Distress”, Procedia Economics and Earnings Finance, Volume 28, pp. 190-201.
- Giroux, Gary (2004), “Detecting Earnings Management”, New York: John Wiley & Sons, Vol. 19, Iss.3, pp. 382-383.
- Gümüş, Umut Tolga - Bolel, Neslihan (2017), “Rasyo Analizleri İle Finansal Performansın Ölçülmesi: Borsa İstanbul’da Faaliyet Gösteren Havayolu Şirketleri’nde Bir Uygulama”, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, ss. 87–96.

- Haider, Jahanzaib - Akbar, Ali - Sadiq, Tahira (2012), “Earning Management And Dividend Policy: Empirical Evidence From Pakistani Listed Companies”, *European Journal Of Business and Management*, Vol. 4, pp. 83-90.
- Healy, P.M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions, *Journal of Accounting and Economics*, 7, pp. 85-107.
- Healy, Paul M. - Palepu, Krishna G. (2003), “The Fall of Enron”, *The Journal of Economic Perspectives*, Vol. 17, Iss. 2, pp. 3-26.
- Healy, Paul M. – Wahlen, James M. (1999), “A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting”, *Accounting Horizons*, Vol. 13, Iss. 4, pp. 365-383.
- Hız, Gülay – Kızgın, Yıldırım (2011), “Gelire Göre Lüks Ve Markalı Ürünlere Özgü Tüketici Davranış Değişkenlerinin Ayırma Analizi İle Belirlenmesi”, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, ss. 42-62.
- Imhoff, Eugene A. (2003), “Accounting Quality, Auditing, and Corporate Governance”, *Accounting Horizons*, Issue 17, pp. 119-123.
- Jang, Geun Bea - Kim, Weon Jae (2017), “Effects Of Key Financial Indicators On Earnings Management In Korea’s Ready Mixed Concrete Industry”, *Journal of Applied Business Research*, Vol. 33, Iss. 2, pp. 329–342.
- Jones, J.J. (1991). Earnings Management During Import Relief Investigations, *Journal of Accounting Research* 29(2), pp. 193-228.
- Jones, Jennifer J. (1991), “Earnings Management During Import Relief Investigations”, *Journal of Accounting Research*, Vol. 29, Iss.2, pp. 193–228.
- Kalaycı, Şeref (2010), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, 5. Baskı, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara.
- Kaur, R., Sharma, K. - Khanna, A. (2014). Detecting Earnings Management in India: A Sector-wise Study, *European Journal of Business and Management*, 6(11), pp. 11-18.
- Khanna, Manisha - Monika Khanna (2015), “Impact Of Earnings Management On Dividend Policy Indian Companies”, *International Journal Of Multi disciplinary Research And Development*, Vol.2, pp. 352-356.
- Kothari, S.P., Leone, A.J. - Wasley, C.E. (2005), Performance Matched Discretionary Accrual Measure, *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), pp. 163-197.
- Küçüksözen, C. - Küçükkocaoğlu, G. (2004), "Finansal Bilgi Manipülasyonu: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma" , 1st International Accounting Conference on the Way to Convergence Konferansı, MÖDAV, İstanbul.

- Larcker, David F. - Richardson Scott A. – Tuna, İrem (2004), “Does Corporate Governance Really Matter?”, Workingpaper, The Wharton School University of Pennsylvania.
- Larcker, David F. – Richardson, Scott A. – Tuna, İrem (2005), “How Important Is Corporate Governance?”, The Wharton School University of Pennsylvania, SSRN.com/abstract=595821.(20.02.2021).
- Lee, Chi-Wen Jevons – Laura, Yue Li – Heng, Yue (2006), “Performance, Growth and Earnings Management”, Review of Accounting Studies, 11(2-3), pp. 305-334.
- Lumley, Thomas – Diehr, Paula – Emerson, Scott and Chen, Lu (2002), “The Importance of The Normality Assumption in Large Public Health Data Sets”, Annu. Rev. Public Health, Iss. 23, pp. 151-169.
- Moghri, Ali Esmailzadeh – Galogah, Saleh Samakosh (2013), “Effect Of Earnings Management On Dividend Policy: Evidence From Tehran Stock Exchange”, World Of Sciences Journal, ,Vol. 01 Issue: 14, pp. 58-65.
- Mulford, Charles W. - Comiskey, Eugene E. (2002), “The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices”, John Wiley&Sons, Inc, Newyork.
- Nga, L. T. (2016), “Factors Influencing The Earnings Management Of Listed Companies On The Ho Chi Minh City Stock Exchange”, Master Thesis, University Of Da Nang.
- Purnama, Inda - Nurdiniah, Dade (2018), “Profitability, Firm Size, and Earnings Management: the Moderating Effect of Managerial Ownership”, Advances in Economics, Business and Management Research, 1(1), 1., volume 73, (5th Annual International Conference on Accounting Research (AICAR 2018)), pp. 41-46.
- Sadeghi, Seyed Arash - Zareie, Batool (2015), “Relationship Between Earnings Management And Financial Ratios At The Family Firms Listed In the Tehran Stock Exchange”, Indian Journal of Fundemental and Applied Life Sciences, Vol. 5, pp. 1411–1420.
- Sağlar, Jale - Kandemir, Canol (2007), “Enron Olayı: Muhasebe Hilesi mi, Sistem Hatası mı?”, Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 11, Sayı 1, ss. 20-39.
- Schipper, Katherine (1989), “Commentary on Earnings Management”, Accounting Horizons, Vol. 3, Iss. 4, pp. 91–102.
- Shah, Syed Zulfiqar Ali - Hui, Yuan - Zafar, Nousheen (2010), “Earning Management And Dividend Policy: An Empirical Comparison Between Pakistani Listed And Chinese Listed Companies”. International Research Journal Of Finance And Economics, Issue 35, pp. 112-126.
- Spathis, C. (2002). Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some Evidence From Greece. Managerial Auditing Journal, 17(4), pp. 179-191.

- Temiz, Hüseyin – Dalkılıç, Elçin – Hacıhasanoğlu, Tansel (2017), “Yönetim Kurulu Yapısı ve Kâr Yönetimi Uygulamaları: BİST İmalat Sektörü Örneği”, BMIJ, Cilt 5, Sayı 4, ss. 119-136.
- Terzi, Serkan (2011), “Finansal Rasyolar Yardımıyla Finansal Başarısızlık Tahmini: Gıda Sektöründe Ampirik Bir Araştırma”, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı 1, ss. 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuiibfd/issue/4147/54448> (21.02.2021)
- Thanh Cuong, Nguyen - Thanh Ha, Nguhen Thi (2018), “Influence of Financial Ratios on Earnings Management:Evidence from Vietnam Stock Exchange Market”, Journal of Insurance and Financial Management, Vol. 4, Iss. 1, pp. 57–77.
- Tuan, Koray - Borak, Metin (2020), “Kazanç Yönetimi ve Finansal Performans: Borsa İstanbul Üzerine Ampirik Bir Araştırma”, Sosyoekonomi, Cilt 28, Sayı 44, ss. 381-393
- Varıcı, İdris - Er, Bünyamin (2013), “Muhasebe Manipülasyonu ve Firma Performansı İlişkisi: IMKB Uygulaması”, Ege Akademik Bakış, Cilt 13, Sayı 1, ss. 43-52.
- Young, S. (1999). Systematic Measurement Error in the Estimation of Discretionary Accruals: An Evaluation of Alternative Modelling Procedures. Journal of Business Finance & Accounting, 26 (7*8), pp. 833-862.
- Zabrosky, Alex W. (2003), "Sarbanes-Oxley Law of Opportunity and Liability", Consulting to Management, Vol. 14, Iss. 2, ss. 1-26.

